

Integrating Global Citizenship Through Nursing Education การบูรณาการความเป็นพลเมืองโลกผ่านการจัดการศึกษาพยาบาล

เสาวลักษณ์	ท่ามาก*	Saowaluk	Thummak*
วาสนา	อุปป่อ**	Wassana	Uppor**

Abstract

Nursing is a health profession. In addition to civic professionalism, nurses have a role of global citizenship. Being global citizenship gives individuals a sense of social responsibility. The Global Citizenship Education concept is used to promote and develop knowledge and cognitive skills to create values and attitudes of learners, and foster international cooperation and encourage the social transition, including participation in civic duties and dedication to social development.

This article intends to present characteristics of nurses as professional global citizens C-I-T-I-Z-E-N-S-H-I-P, Global Citizenship Education concept and the integration of global citizenship through nursing education. To prepare nurses to be global citizens and support nursing profession to become good global citizens.

Key Word: Integrating; Nursing education; Global citizenship

* Lecturer of Kuakarun faculty of nursing, Navamindradhiraj University, Thailand

** Corresponding author, Lecturer of Boromarajonani College of Nursing Suphanburi, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Thailand; e-mail: far_wa@hotmail.com

Received 7 September 2022; Revised 26 March 2023; Accepted 28 March 2023

บทคัดย่อ

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพด้านสุขภาพ พยาบาลนอกจากจะมีบทบาทการเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพแล้วยังมีบทบาทการเป็นพลเมืองโลก ซึ่งการเป็นพลเมืองโลกจะทำให้บุคคลรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม แนวคิดพลเมืองโลกศึกษาได้ถูกนำมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญา เพื่อการสร้างค่านิยมและทัศนคติของผู้เรียนให้เกิดความร่วมมือในระดับนานาชาติและส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านทางสังคม รวมถึงการมีส่วนร่วมตามหน้าที่พลเมือง ตลอดจนการอุทิศตนเพื่อการพัฒนาสังคม

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ แนวคิดพลเมืองโลกศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลกกับวิชาชีพการพยาบาล คุณลักษณะพยาบาลในฐานะพลเมืองโลกเชิงวิชาชีพ C-I-T-I-Z-E-N-S-H-I-P และการบูรณาการความเป็นพลเมืองโลกผ่านการจัดการศึกษาพยาบาล เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นพลเมืองโลกของพยาบาล และเสริมสร้างพยาบาลวิชาชีพให้มีคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองโลกที่ดีต่อไป

คำสำคัญ: การบูรณาการ การศึกษาการพยาบาล ความเป็นพลเมืองโลก

* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

** ผู้เขียนหลัก อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี คณะพยาบาลศาสตร์
สถาบันพระบรมราชชนก e-mail: far_wa@hotmail.com

บทนำ

การเป็นพลเมืองโลก (global citizenship) คือการรับรู้ของบุคคลว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนโลก (Israel, 2012) มีการพึ่งพาอาศัยทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม มีความเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่นในระดับชาติและระดับโลก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO, 2014)) การส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกจะช่วยให้บุคคลตระหนักว่าตนมีความรับผิดชอบและต้องทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคม แนวคิดเรื่องการเป็นพลเมืองโลก ถูกบรรจุไว้ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals (SDGs)) เป้าหมายที่ 4: สร้างหลักประกันว่าทุกคนต้องมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all) ประชาคมระหว่างประเทศได้ทำข้อตกลงร่วมกันที่จะทำให้แน่ใจว่าทุกคน ต้องได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งรวมถึงการเป็นพลเมืองโลกที่เป็นหนึ่งในเป้าหมายในการพัฒนาภายในปี 2030 (UNESCO, 2015)

การบรรลุความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมืองโลกยังคงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษา (Horey, Fortune, Nicolacopoulos, Kashima, & Mathisen, 2018) ในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา (Rapoport, 2010) จีน (Law, 2010) แคนาดา (Schweisfurth, 2006) เกาหลีใต้ (Moon & Koo, 2011) รวมถึงประเทศในยุโรป (O'Connor & Faas, 2012) ได้มีการเตรียมความพร้อมด้านทักษะการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในสังคมโลกสมัยใหม่ โดยเพิ่มเนื้อหาในหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาทักษะการปรับตัวในสังคมโลกของนักเรียน (Goren & Yemini, 2017) และเนื้อหาที่มุ่งเน้นการเป็นพลเมืองโลก จึงได้ถูกบรรจุไว้ภายใต้แนวคิดชื่อพลเมืองโลกศึกษา (Global Citizenship Education (GCE)) (UNESCO, 2015) โดยหลักสูตรนี้มีเป้าหมายที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลง ความรู้ ทักษะ ค่านิยมและทัศนคติของที่จำเป็นในผู้เรียนและสร้างการมีส่วนร่วมในโลกที่จะทำให้โลกมีความ ยุติธรรมและสงบสุขมากขึ้น

การจัดการศึกษาพยาบาลในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เรียน จะต้องมีความใฝ่รู้ สามารถคิดวิเคราะห์ วิจัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ในสาขาวิชาและมีมาตรฐาน จริยธรรมของวิชาชีพ (Sarakettrin, Rongmuang, & Chantra, 2019) เมื่อก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 บทบาท พยาบาลมีความซับซ้อนมากขึ้น (Mill, Astle, Ogilvie, & Gastaldo, 2010) จากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ประกอบกับสถานการณ์ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อพลเมืองโลก ทุกด้าน เช่น การจำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัวของพลเมือง การกักตัวเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค (Estelles & Fischman, 2020a) ทำให้แนวคิดดั่งนั้นพลเมืองโลกศึกษา (Global Citizenship Education (GCE)) หลังการ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จึงได้รับความสนใจและการสนับสนุนเพิ่มขึ้นจากทั้งองค์กร ระหว่างประเทศ รัฐบาล และนักวิชาการ (Estelles & Fischman, 2020a; 2020b) เพราะแนวคิดพลเมืองโลก ศึกษา ถูกระบุว่าเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาโลก เช่น การเคารพสิทธิมนุษยชน ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมโยง ระหว่างกันทั่วโลก ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่น ๆ การพัฒนาความรับผิดชอบในระดับโลก การตระหนักรู้ด้าน สิ่งแวดล้อม การเติบโตทางเศรษฐกิจหรือความยุติธรรมทางสังคม ตามที่ UNESCO (2014) ระบุไว้ว่า “เราต้อง ส่งเสริมการเป็นพลเมืองโลก การศึกษาเป็นมากกว่าการอ่านออกเขียนได้และการคิดเลข นอกจากนี้ยังเกี่ยวกับ ความเป็นพลเมือง การศึกษาต้องรับบทบาทสำคัญอย่างเต็มที่ในการช่วยให้ผู้คนสร้างสังคมที่ยุติธรรม สงบสุข และ ใจกว้างมากขึ้น” (p.11) และช่วยอำนวยความสะดวกในความร่วมมือระหว่างประเทศและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมในรูปแบบที่ปลอดภัยและยั่งยืน

วิชาชีพพยาบาลมีหน้าที่หลักสำคัญในการดูแลสุขภาพของประชาชน ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยองค์ความรู้ของศาสตร์การพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นวิชาชีพ (professionalism) ให้การดูแลสุขภาพบุคคล ครอบครัว และชุมชนแบบองค์รวม (holistic care) การพัฒนาคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในการเป็นพลเมืองโลก จะช่วยให้ผู้เรียน มีความรู้ เจตคติ ค่านิยม เข้าใจกฎหมายและกติกาของสังคม ตลอดจนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Khaomala, 2018) ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับพยาบาลเพื่อปลูกฝังความเป็นพลเมืองโลกจึงมีความสำคัญ (Khaomala, 2019) เพราะการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในการเป็นพลเมืองโลก จะช่วยให้ผู้เรียน สามารถปรับตัว ในการให้บริการสุขภาพแก่ประชาคมโลก ที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนวิถีชีวิต สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม สามารถให้การพยาบาลในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงพลิกโฉมอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคมเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อภาวะสุขภาพทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบในหลายมิติและหลากหลายรูปแบบ การปลูกฝัง “ความเป็นพลเมืองโลก” ในพยาบาลวิชาชีพจะช่วยให้เกิด ความรู้ ทักษะ ค่านิยมและทัศนคติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาทางด้าน “สุขภาพโลก (global health)” และการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) (Upvall & Luzincourt, 2019) ได้

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ แนวคิดพลเมืองโลกศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลกกับวิชาชีพการพยาบาล คุณลักษณะพยาบาลในฐานะพลเมืองโลกเชิงวิชาชีพ ตลอดจนการบูรณาการความเป็นพลเมืองโลกผ่านการจัดการศึกษาพยาบาล เพื่อปลูกฝังความเป็นพลเมืองโลกและเสริมสร้างพยาบาลวิชาชีพให้มีคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองโลกที่ดีต่อไป

แนวคิดพลเมืองโลกศึกษา

1. แนวคิดพลเมืองโลกศึกษาของ UNESCO

พลเมืองโลกศึกษา (Global Citizenship Education (GCE) เป็นแนวคิดที่เน้นการปรับโน้ตทัศน์ หน้าที่ที่จำเป็นของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นพลเมือง (citizenship) กับโลกาภิวัตน์ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อสร้างค่านิยม ทักษะที่เกี่ยวกับบุคคลและทัศนคติของผู้เรียนให้เกิดความร่วมมือในระดับนานาชาติและส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านทางสังคม รวมถึงการมีส่วนร่วมในหน้าที่ของการเป็นพลเมืองและการอุทิศตนต่อการพัฒนาสังคม (UNESCO, 2014) แนวคิดหลักประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ (cognitive) บุคคลควรได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจ และมีความคิดเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับปัญหาระดับโลก ภูมิภาค ระดับชาติและระดับท้องถิ่น และความเชื่อมโยงระหว่างกัน และการพึ่งพาซึ่งกันและกันของประเทศและประชากรต่าง ๆ 2) สังคมและอารมณ์ (socio-emotional) บุคลากรควรมีความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติร่วมกัน แบ่งปันคุณค่าและความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และความเคารพในความแตกต่างและความหลากหลาย 3) พฤติกรรม (behavioral) บุคคลควรมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก เพื่อโลกที่สงบสุขและมีความยั่งยืน

2. แนวคิดและแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกของ UNICEF

องค์การ UNICEF (Crawford, 2013) ได้นำเสนอบทเรียนสำหรับการสอนความเป็นพลเมืองโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เสนอแนวคิดของความเป็นพลเมืองโลก ความรู้ ทักษะ ค่านิยมและการปฏิบัติของพลเมืองที่เกี่ยวข้อง 2) ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่เป็นสากลตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Right of the Child: CRC) และมีความรับผิดชอบ 3) สร้างทักษะที่เป็นแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนในเรื่อง สิทธิเด็ก การพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การวิจัย การตัดสินใจในประเด็นเกี่ยวกับโลก โดยใช้รูปแบบการตั้งคำถาม 4) การให้อาสาสมัครเรียนในการสำนึก

คุณค่าของพลังแห่งตน และใช้พลังแห่งตนในการสร้างความแตกต่างที่ดีในชุมชนของตน ซึ่งบทเรียนสำหรับการสอนความเป็นพลเมืองโลกขององค์การ UNICEF นี้มี 4 บทเรียน ได้แก่ บทเรียนที่ 1 ความเป็นพลเมืองโลกคืออะไร บทเรียนที่ 2 เราคือพลเมืองโลกและเรามีสิทธิ บทเรียนที่ 3 ความรับผิดชอบของพลเมืองโลก บทเรียนที่ 4 การเปลี่ยนแปลงโลกเริ่มต้นที่ตัวนักเรียนเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับพลเมืองโลกศึกษาในยุโรป

แนวคิดนี้เกิดจากการประชุมของสภายุโรป ในประเด็นเรื่องโลกศึกษา เพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ทางการเมือง และเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ความสามัคคี และความยุติธรรมในยุโรปและประเทศอื่น ๆ (Office of the Education Council Secretariat, 2018) หลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 ส่วน (North-South Centre of the Council of Europe, 2012) ได้แก่ การสะท้อนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของโลกการศึกษา และการพัฒนาวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์สำคัญและข้อตกลงร่วมกันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพลเมืองโลกศึกษา เน้นการอภิปรายใน 5 ประเด็นดังนี้ 1) การพัฒนากลยุทธ์ของชาติและการประยุกต์ใช้ 2) การปฏิรูปหลักสูตรและการศึกษาระดับชาติและระดับท้องถิ่น 3) การพัฒนาสมรรถนะของครู อาจารย์และนักการศึกษา 4) การสนับสนุนและการตรวจสอบอย่างมีคุณภาพ และ 5) การรณรงค์และประชาสัมพันธ์

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดพลเมืองโลกศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองในฐานะที่เป็นพลเมืองโลก ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี ความยุติธรรม และเกิดความร่วมมือในระดับนานาชาติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และข้อตกลงร่วมกันต่าง ๆ ที่เป็นสากล ตลอดจนการสร้างทัศนคติ ค่านิยม ให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองในฐานะที่เป็นพลเมืองโลก

แนวคิดการเป็นพลเมืองโลกกับการศึกษาพยาบาล

หลักสูตรพลเมืองโลกศึกษาส่วนใหญ่เน้นด้านคุณธรรม ความรู้และบทเรียนเชิงปฏิบัติพร้อมการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงตนเองกับผู้อื่น สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการประเมินอย่างมีวิจารณ์ญาณในโลกโลกาภิวัตน์ จุดเริ่มต้นการปลูกฝังความเป็นพลเมืองโลกกับวิชาชีพพยาบาล คือการเรียนรู้ด้านสุขภาพทั่วโลกแบบสหวิชาชีพ (Hanson, 2010; Koplan et al., 2009; Merry, 2012) ความไม่เสมอภาคด้านสุขภาพ ทั้งในและต่างประเทศ ความตึงเครียดระหว่างประเทศและการแพร่ระบาดของเชื้อโรคข้ามพรมแดน (Estelles & Fischman, 2020a; 2020b) ที่ทำให้เกิดความกังวลต่อสุขภาพของประชาชนในวงกว้าง เพื่อสร้างความตระหนักถึงความเชื่อมโยงทางด้านสุขภาพนี้ จึงมีการบูรณาการแนวคิดการเป็นพลเมืองโลกกับการศึกษาพยาบาล ผ่านการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิก (Simpson, Jakubec, Zawaduk, & Lyall, 2015; Mill et al., 2010) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ภายใต้บริบทของท้องถิ่น โดยมีแนวปฏิบัติการสอนเชิงบูรณาการสำหรับความเป็นพลเมืองโลกในการศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี ดังนี้

1) จิตสำนึกทางวัฒนธรรม (cultural Consciousness): การตระหนักรู้ในตนเอง (knowing self & others) เป็นกลยุทธ์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนถึง “จุดยืนทางวัฒนธรรม (cultural positioning)” ในท้องถิ่นตนเองสร้างการสืบเสาะหาความรู้เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นและโลก สิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในตนเอง การมีส่วนร่วมในชุมชน ตลอดจนเข้าใจถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจ จากมุมมองเชิงวิพากษ์ (Doane & Varcoe, 2015) และเกิดความเคารพในฐานะพลเมืองโลก ช่วยให้พยาบาลวิชาชีพเข้าใจความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม

2) การเป็นพลเมืองโลกที่มีความเห็นอกเห็นใจ (compassionate global citizenship) ความเห็นอกเห็นใจเป็นวิธีการกระทำในสิ่งที่ “ถูกต้อง (right)” ของกลุ่มคนหรือชุมชน ซึ่งไม่ได้มีมาแต่กำเนิดแต่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านการศึกษา (Crigger, Brannigan, & Baird, 2006) ซึ่งวิชาชีพพยาบาลสามารถปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ผ่านการ

ปฏิบัติการพยาบาล ด้วยความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งสามารถแผ่ขยายจากบุคคล ครอบครัว เพื่อน ไปสู่สังคมที่กว้างขึ้นได้ โดยการเชื่อมโยงกับแนวคิด ความรับผิดชอบต่อสังคม เน้นความเสมอภาค สิทธิ และความเป็นธรรมซึ่งแฝงอยู่ในบทบาทของพลเมืองโลก (Doane & Varcoe, 2015)

3) การถ่ายโอนความรู้ (knowledge transfer): จากท้องถิ่นสู่วิถีปฏิบัติทั่วโลก (local - global praxis) แนวคิดการเดินทางไปยังต่างประเทศ เป็นการสร้างประสบการณ์จริงแก่ผู้เรียน เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ท้องถิ่นประสบการณ์ดังกล่าวจะสร้างความตระหนักและความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้อื่นซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสม สำหรับการพัฒนาความรู้และทักษะการเป็นพลเมืองโลก (Simpson et al., 2015) แต่การได้รับประสบการณ์ดังกล่าวสำหรับนักศึกษาพยาบาลทุกคนเป็นไปได้ยาก เนื่องจากประสบการณ์การพยาบาลระหว่างประเทศ มีความซับซ้อน ต้องมีการวางแผนและการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ดังนั้นการให้ความรู้และการสร้างความตระหนักให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจว่าปัญหาในระดับโลกมีอิทธิพลต่อท้องถิ่น และปัญหาสุขภาพในท้องถิ่นก็มีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อมโยงกับปัญหาสุขภาพทั่วโลกได้

ซิมป์สัน และคณะ (Simpson et al., 2015) ได้เสนอแนวทางการสอนสำหรับการเป็นพลเมืองโลก การศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี ดังนี้

ตารางที่ 1 แนวปฏิบัติการสอนเชิงบูรณาการการเป็นพลเมืองโลกกับการศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี

หัวข้อ	วิธีการสอน
จิตสำนึกทางวัฒนธรรม (cultural consciousness): การตระหนักรู้ในตนเอง (knowing self & others)	• แบบรายงานตนเอง (self-inventory) • โฟโต้วอยซ์ (photovoice) • สถานการณ์จำลอง (simulation)
การเป็นพลเมืองโลกที่มีความเห็นอกเห็นใจ (compassionate global citizenship)	• การเล่าเรื่อง/ การนำเสนอของแขกรับเชิญ (story-telling/ guest presentation) • การชมภาพยนตร์/ การสร้างภาพยนตร์ (film viewing/ film making) • บุคคลต้นแบบการศึกษาพยาบาล (nurse educator role modeling)
การถ่ายโอนความรู้ (knowledge transfer): จากท้องถิ่นสู่วิถีปฏิบัติทั่วโลก (local - global praxis)	• การนำเสนอของนักศึกษา/ สื่อ สิ่งพิมพ์ระดับท้องถิ่นหรือโลก (student presentations/ publications global-local praxis) • กรณีศึกษา (case studies) • การอภิปราย/ ไต่สวน (discussions/ debates)

จะเห็นว่าแนวปฏิบัติการสอนเชิงบูรณาการการเป็นพลเมืองโลกกับการศึกษาพยาบาล มีความสอดคล้องกับแนวคิดพลเมืองโลกศึกษา (GCE) ของ UNESCO ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ (cognitive) ปัญหาในระดับโลก ภูมิภาค ระดับชาติและระดับท้องถิ่น ด้านสังคมและอารมณ์ (socio-emotional) ความเห็นอกเห็นใจ การเคารพในความแตกต่างด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย ด้านพฤติกรรม (behavioral) ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเชื่อมโยงและการพึ่งพาระหว่างประเทศเพื่อโลกที่สงบสุขและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษา ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) ของประเทศไทย ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไว้ 4 ด้าน คือ 1) ทักษะวิชาชีพ (professional skills) 2) soft skills 3) การ

เป็นพลเมืองและพลโลก 4) การเป็นผู้ประกอบการหรือผู้สร้างงาน (Yamnun, 2016) จะเห็นได้ว่าการเป็นพลเมืองโลกและพลโลก เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตพยาบาลให้มีคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองโลกจึงเป็นสิ่งสำคัญ

คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในการเป็นพลเมืองโลก

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองโลกที่เป็นสากล ด้านความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ และด้านความเป็นพลเมืองโลก ผู้เขียนได้สรุปคุณลักษณะคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในการเป็นพลเมืองโลกตามตัวอักษรย่อ C-I-T-I-Z-E-N-S-H-I-P เพื่อง่ายต่อการจดจำ ดังนี้

C-Contemplation: การคิดและวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ (Jamjun & Chaleoykiti, 2014; UNESCO, 2015) พยาบาลควรมีทักษะความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ สามารถสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจ อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความสัมพันธ์ของเรื่องต่าง ๆ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดูแลและแก้ปัญหาทางการพยาบาลให้กับผู้รับบริการทั้งในประเทศของตนและในระบบสุขภาพโลก รวมทั้งนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ (UNESCO, 2015)

I-Irenic: การรักในความสงบและความปรองดอง พยาบาลควรตระหนักในความสำคัญของความเสมอภาคและความยุติธรรมในสังคมทั่วโลก (UNESCO, 2015) อีกทั้งมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสร้างความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในสังคม (social justice) มีความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อดำรงไว้ซึ่งประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการหรือผู้ป่วย ทำหน้าที่เป็นคนเชื่อมประสานไกล่เกลี่ยแต่ละฝ่ายเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีโดยปราศจากการใช้ความรุนแรง (conflict resolution) (Guo, 2014; Sangnil, 2018)

T-Team work: คุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยแสดงพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมที่สะท้อนความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ (UNESCO, 2014; Fowler, 2015) และแสดงพฤติกรรมการทำงานที่แสดงถึงบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนภารกิจของทีมและการแสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความไว้วางใจกันและกันรวมถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม มีการแสดงออกทางพฤติกรรมด้านทักษะทางสังคม ได้แก่ การสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง สามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ จนถึงสามารถทำงานร่วมทีมกับพยาบาลทั่วโลกได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ (Khaomala, Jamjuree, Patphol, & Thongsom, 2017; UNESCO, 2014)

I-IT literacy: ความรอบรู้ทางด้านเทคโนโลยี พยาบาลควรมีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงกันทั่วโลกและเรียนรู้ที่จะจัดการกับความซับซ้อนได้ มีทักษะความสามารถด้านการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในทีมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้รับบริการและสังคมส่วนรวม ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงเหตุและผลที่เป็นสากลด้วยความอดทนและพร้อมรับกับผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (Sangnil, 2018)

Z-Zero of destroy: การมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พยาบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางชีวภาพของโลก รวมไปถึงการดูแลรักษาธรรมชาติ และระบบนิเวศวิทยา (Sangnil, 2018; UNESCO, 2015) รวมถึงการเข้าใจถึงปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ถิ่นฐานเศรษฐกิจ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เข้าใจสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในระดับโลก และเรียนรู้ที่จะจัดการกับความซับซ้อนนั้นได้ มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติทั่วโลก ปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคเพื่อรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเตรียมตัวรับและพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยไม่ตื่นตระหนก

E-Esteem: การเคารพความแตกต่างและสิทธิของผู้อื่น มีความรู้ความเข้าใจ ยอมรับและตระหนักในความหลากหลายทางเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ ให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการ เพื่อนร่วมวิชาชีพ รวมถึงให้การพยาบาลโดยยึดมั่นในสิทธิมนุษยชน (human right) และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความเข้าใจ ชื่นชม และยอมรับในความแตกต่างทางความเชื่อ สังคม ศาสนา ประเพณี และความหลากหลายทางเชื้อชาติ (Guo, 2014) และพหุวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี (Sangnil, 2018; UNESCO, 2015) ตระหนักถึงความสำคัญของความเสมอภาคและความยุติธรรม คิดและลงมือแก้ไขปัญหาความไม่เสมอภาคและความไม่ยุติธรรมของทุกพื้นที่ทั่วโลก

N-Norm: การมีคุณธรรมและจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพและบรรทัดฐานของสังคม มีความเมตตากรุณาในขณะปฏิบัติการพยาบาล มีความรับผิดชอบโดยคำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ และคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Olson, Fejes, Dahlstedt, & Nicoll, 2014; UNESCO, 2014)

S-Social and communication skill: ทักษะทางสังคมและการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ พยาบาลจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพ มีทักษะทางสังคม และความสามารถในการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม ซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่ท้าทายในการเรียนรู้ สามารถสื่อสารกับผู้ป่วย เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนทีมสหสาขาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในสืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจร่วมกับใช้ทักษะทางปัญญาในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณ มีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ (Khaomala et al., 2017)

H-Health Literacy: ความรอบรู้ทางด้านสุขภาพ ซึ่งสะท้อนสมรรถนะของบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจ ประเมิน และปรับใช้ข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาตนให้เป็นผู้ที่มีความรอบรู้และมีความเชี่ยวชาญในการพยาบาลสาขาต่าง ๆ สามารถให้บริการการพยาบาลโดยครอบคลุมด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยและการฟื้นฟู โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม รวมไปถึงสามารถร่วมในการศึกษาวิจัยกับทีมพยาบาลในประเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ทางการพยาบาล (Sangnil, 2018) สามารถปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยแสดงออกทางพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการใช้ความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพรวมถึงทักษะทางปัญญา ได้แก่ การคิดการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ บนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ แสดงออกทางพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมที่สะท้อนความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ ได้แก่ การแสดงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ที่ใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ

I-Interpersonal skill: ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พยาบาลต้องมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงเหตุและผลที่เป็นสากล ด้วยความอดทน และพร้อมรับกับผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (Khaomala et al., 2017)

P-Professional Development: มีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง พยาบาลเป็นผู้ให้บริการด้านการบริการพยาบาล จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาความสามารถของตนเองในการสื่อสารทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการกระจายอัตรากำลังพยาบาลให้ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานพยาบาลทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และบริเวณชายแดนเพื่อให้บริการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีมาตรฐาน บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและมีทักษะเฉพาะทางอย่างเพียงพอ (Srisuphan, Lungamonlert, & Sawaengdee, 2012)

คุณลักษณะข้างต้นจะช่วยให้พยาบาลวิชาชีพ เกิดการหลอมรวมก่อให้เกิดเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองโลก เพื่อให้มีทักษะและความสามารถสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม สามารถยืนหยัดอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างสงบสุข

ข้อเสนอแนะการบูรณาการความเป็นพลเมืองโลกกับการจัดการศึกษาพยาบาล

การจัดการศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีในประเทศไทย ดำเนินการภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (TQF) ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของพยาบาลเพื่อให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพนั้น ต้องดำเนินการภายใต้มาตรฐานดังกล่าว ผู้เขียนจึงจัดทำแผนบูรณาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกกับการจัดการศึกษาพยาบาล มุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program learning outcomes [PLOs]) โดยการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) (Wiggins & McTighe, 1998) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในการเป็นพลเมืองโลก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Identify Desired Results) โดยผู้สอนระบุความรู้ความสามารถ สมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs)

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดหลักฐานและวิธีวัดประเมินผลการเรียนรู้ (Determine Acceptable Evidence) ระบุเครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผลและวิธีการวัดประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 วางแผนการจัดกิจกรรมและเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ (Plan Learning Experiences and Instruction) โดยนำผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) มาเปรียบเทียบกับคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในการเป็นพลเมืองโลกที่คาดหวัง กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล รวมทั้งกลยุทธ์การสอน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) ความเป็นพลเมืองโลกกับการจัดการศึกษาพยาบาล

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Identify Desired Results)	ขั้นตอนที่ 2 กำหนดหลักฐานและวิธีวัด ประเมินผลการเรียนรู้ (Determine Acceptable Evidence)	ขั้นตอนที่ 3 วางแผนการจัดกิจกรรมและ เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ (Plan Learning Experiences and Instruction)	
↓ ↓ ↓			
ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ คาดหวัง (PLOs)	คุณลักษณะของ พยาบาลวิชาชีพในการ เป็นพลเมืองโลก	วิธีการวัดและประเมินผล	กลยุทธ์การสอน
ด้านคุณธรรม จริยธรรม: สามารถใช้ ดุลพินิจในการจัดการ ประเด็นหรือปัญหาทาง จริยธรรม ที่แสดงออก ถึงการเคารพสิทธิ คุณค่า และความ แตกต่างของมนุษย์ที่มี ความหลากหลาย ทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม	- N-Norm: การมี คุณธรรมและ จริยธรรม - E-Esteem: การ เคารพความแตกต่าง และสิทธิของผู้อื่น - I-Irenic: การรักใน ความสงบและความ ปรองดอง - Z-Zero of destroy: การมีจิตสำนึกในการ รักษาสິงแวดล้อม	- ประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านการ ตัดสินใจเชิงจริยธรรม - ประเมินการให้เหตุผลการ วิเคราะห์/ การสะท้อนคิด เชิงจริยธรรม - พิจารณาผลการแก้ปัญหา จากการสร้างสถานการณ์ จำลอง	- สถานการณ์จำลอง (simulation) - กรณีศึกษา (case studies) - การอภิปราย/โต้เถียงที่ (discussions/debates)

ตารางที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) ความเป็นพลเมืองโลกกับการจัดการศึกษาพยาบาล (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Identify Desired Results)		ขั้นตอนที่ 2 กำหนดหลักฐานและวิธีวัด ประเมินผลการเรียนรู้ (Determine Acceptable Evidence)	ขั้นตอนที่ 3 วางแผนการจัดกิจกรรมและ เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ (Plan Learning Experiences and Instruction)
ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (PLOs)	คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในการเป็นพลเมืองโลก	วิธีการวัดและประเมินผล	กลยุทธ์การสอน
ด้านความรู้: มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นโลกและค่านิยมสากล (Universal values) ความยุติธรรม ความเสมอภาคเรื่องสิทธิการรักษา หรือการได้รับการพยาบาลอย่างเท่าเทียม	H-Health Literacy: ความรอบรู้ทางด้านสุขภาพ	ประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (การทำรายงาน)	- บุคคลต้นแบบการศึกษาพยาบาล (nurse educator role modeling) - สถานการณ์จำลอง (simulation) - กรณีศึกษา (case studies) - การอภิปรายโต้แย้ง (discussions/debates)
ด้านทักษะทางปัญญา: หาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งบนพื้นฐานวัฒนธรรม และมุมมองที่แตกต่าง	C-Contemplation: การคิดและวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ	- พิจารณาผลการแก้ปัญหาจากการสร้างสถานการณ์จำลอง - ประเมินความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหา	- สถานการณ์จำลอง (simulation) - กรณีศึกษา (case studies)
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ: สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำและสมาชิกทีมในบริบทหรือสถานการณ์ที่หลากหลายและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมและมุมมองที่ต่าง	- I-Interpersonal skill: ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล - S-Social and communication skill: ทักษะทางสังคมและการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ - T-Team work: คุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	- ประเมินพฤติกรรมผู้เรียนในการแสดงบทบาทผู้นำและสมาชิกทีมในสถานการณ์เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ - ประเมินผลการติดต่อประสานงาน	- การสัมมนา (seminar) - การจัดนิทรรศการ (Exhibition) - การอภิปรายโต้แย้ง (discussions/debates)

ตารางที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) ความเป็นพลเมืองโลกกับการจัดการศึกษาพยาบาล (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Identify Desired Results)		ขั้นตอนที่ 2 กำหนดหลักฐานและวิธีวัด ประเมินผลการเรียนรู้ (Determine Acceptable Evidence)		ขั้นตอนที่ 3 วางแผนการจัดกิจกรรมและ เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ (Plan Learning Experiences and Instruction)			
							
ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ คาดหวัง (PLOs)		คุณลักษณะของ พยาบาลวิชาชีพในการ เป็นพลเมืองโลก		วิธีการวัดและประเมินผล		กลยุทธ์การสอน	
ทักษะด้านการคิด วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยี: การใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารที่เป็นสากล		• I-IT literacy: ความ รอบรู้ทางด้าน เทคโนโลยี		• การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่หลากหลาย รูปแบบและวิธีการ		• การนำเสนอของนักศึกษา (student presentations)	
ทักษะการปฏิบัติ วิชาชีพ: ปฏิบัติการ พยาบาลอย่างทั่วถึงและ เท่าเทียม มีมาตรฐาน		• P-Professional Development: มี การพัฒนาวิชาชีพ อย่างต่อเนื่อง		• การประเมินพฤติกรรมการ พยาบาล • การประเมินการวิเคราะห์ กรณีศึกษา		• สถานการณ์จำลอง (simulation) • บุคคลต้นแบบการศึกษา พยาบาล (nurse educator role modeling) • กรณีศึกษา (case studies) • การอภิปราย/โต้เถียง (discussions/debates) • การมอบหมายการฝึกปฏิบัติกับ ทีมการพยาบาล และทีมสห สาขา	

จากตารางการออกแบบการเรียนรู้ฯ จะเห็นได้ว่าผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพในการเป็นพลเมืองโลก โดยมุ่งเน้นการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) เพื่อลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ยังสามารถปลูกฝังและพัฒนาให้พยาบาลวิชาชีพมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก ตามแนวคิดพลเมืองโลกศึกษา มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ด้านการเป็นพลเมืองและพลโลกตามนโยบายการพัฒนานักศึกษาในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีของประเทศไทย

บทสรุป

การจัดการศึกษาพยาบาลเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการปฏิบัติการพยาบาล นอกจากมุ่งเน้นให้นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ การส่งเสริมและปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในการเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพแล้ว ผู้สอนมีความสำคัญในการจัดการศึกษา

เพื่อบูรณาการให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ ตลอดจนกลยุทธ์การสอน การประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกอย่างเป็นลำดับชัดเจน ให้สอดคล้องกับนโยบาย และทิศทางการศึกษาโลก เพื่อสร้างทัศนคติ ค่านิยมให้เกิดความตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ในฐานะที่เป็นพลเมืองโลก สามารถปฏิบัติทักษะทางการพยาบาลโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม เชื้อชาติ การพยาบาลแก่ผู้รับบริการที่หลากหลายวัฒนธรรมได้ สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพ โลกและเกิดการพัฒนายั่งยืนได้

References

- Crawford, E. (2013). *Exploring our roles as global citizens: An educator's guide (grades 3-5)*. Retrieved from <https://www.gcedclearinghouse.org/resources/exploring-our-roles-global-citizens-educators-guide-grades-3-5>
- Crigger, N. J., Brannigan, M., & Baird, M. (2006). Compassionate nursing professionals as good citizens of the world. *Advances in Nursing Science*, 29, 15-26.
- Doane, G. H., & Varcoe, C. (2015). *How to nurse? Relational inquiry with individuals and families in changing health and healthcare contexts*. Philadelphia, PA: Lippincott, Williams & Wilkins.
- Estelles, M., & Fischman, G. E. (2020a). Imagining a post-COVID-19 global citizenship education. *Práxis Educativa*, 15, 1-14. doi: 10.5212/PraxEduc.v.15.15566.051
- Estelles, M., & Fischman, G. E. (2020b). Who needs global citizenship education? A review of the literature on teacher education. *Journal of Teacher Education*, 1-14. doi: 10.1177/0022487120920254
- Fowler, M. (2015). *Guide to the code of ethics for nurses with interpretive statements: Development, interpretation, and application* (2th ed.). Silver Spring, MD: American Nurses Association.
- Goren, H., & Yemini, M. (2017). Global citizenship education redefined A systematic review of empirical studies on global citizenship education. *International Journal of Educational Research*, 82, 170-183. doi: 10.1016/j.ijer.2017.02.004
- Guo, L., (2014). Preparing teachers to educate for 21st Century global citizenship: Envisioning and enacting. *Journal of Global Citizenship & Equity Education*, 4(1), 2-23.
- Hanson, L. (2010). Global citizenship, global health, and the internationalization of curriculum: A study of transformative potential. *Journal of Studies in International Education*, 14(1), 70-88. doi: 10.1177/1028315308323207
- Horey, D., Fortune, T., Nicolacopoulos, T., Kashima, E., & Mathisen, B. (2018). Global citizenship and higher education: A scoping review of the empirical evidence. *Journal of Studies in International Education*, 22(5), 472-492. doi: 10.1177/1028315318786443
- Israel, R. (2012). *What does it mean to be a global citizen?* Retrieved from <https://www.kosmosjournal.org/article/what-does-it-mean-to-be-a-global-citizen/>

- Jamjun, L., & Chaleoykiti, S. (2014). ASEAN citizen: The concept in nursing education management. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 15(3), 155-161. (in Thai)
- Khaomala, J. (2018). *Development of a learning management model to enhance the civic professionalism attributes of nursing student*. Dissertation, Ph.D. (Curriculum Research and Development). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Khaomala, J. (2019). A learning management model to enhance the civic professional attributes of nursing students. *Journal of Research and Curriculum Development*, 9(2), 223-245. (in Thai)
- Khaomala, J., Jamjuree, D., Patphol, M., & Thongsom, P. (2017). A study of the characteristics of the civic professional of nursing student. *Journal of Nursing Division*, 44(4), 100-114. (in Thai)
- Koplan, J., Bond, C., Merson, M., Reddy, S., Rodriguez, M., Sewankambo, N., & Wasserheit, J. (2009). Towards a common definition of global health. *The Lancet*, 373, 1993-1995. doi: 10.1016/S0140-6736(09)60332-9
- Law, W. (2010). The state, citizenship education, and international events in a global age: The 2008 beijing olympic games. *Comparative Education Review*, 54, 343-367. doi: 10.1086/649425
- Merry, L. (2012). Global health for nursing...and nursing for global health. *Canadian Journal of Nursing Research*, 44(4), 20-35.
- Mill, J., Astle, B., Ogilvie, L., & Gastaldo, D. (2010). Linking global citizenship, undergraduate education and professional nursing: Curricular innovation in the 21st Century. *Advances in Nursing Science*, 33(3), E1-E11. doi: 10.1097/ANS.0b013e3181eb416f
- Moon, R. J., & Koo, J. W. (2011). Global citizenship and human rights: A longitudinal analysis of social studies and ethics textbooks in the Republic of Korea. *Comparative Education Review*, 55, 574-599. doi: 10.1086/660796
- North-South Centre of the Council of Europe. (2012). Global education guidelines: Concepts and methodologies on global education for educators and policy makers. Retrieved from <https://rm.coe.int/prems-089719-global-education-guide-a4/1680973101>
- O'Connor, L., & Faas, D. (2012). The impact of migration on national identity in a globalized world: A comparison of civic education curricula in England, France and Ireland. *Irish Educational Studies*, 31(1), 51-66. doi: 10.1080/03323315.2011.579479
- Office Of The Education Council Secretariat. (2018). *Guidelines to promote global citizenship international experience*. Bangkok: Prickwan graphics. (in Thai)
- Olson, M., Fejes, A., Dahlstedt, M., & Nicoll, K. (2014). *Citizenship discourses: Production and curriculum*. New York: Taylor & Francis (Routledge).
- Rapoport, A. (2010). We cannot teach what we don't know: Indiana teachers talk about global citizenship education. *Education, Citizenship and Social Justice*, 5(3), 179-190. doi: 10.1177/1746197910382256
-

- Sangnil, N. (2018). *Strategies for enhancing the global citizenship character of secondary school student in Nan Province*. (Master's thesis). Chiang Mai University, Thailand. (in Thai)
- Saraketrin, A., Rongmuang, D., & Chantra, R. (2019). Nursing education in the 21st century: Competencies and role of nursing instructors. *Journal of The Royal Thai Nurses*, 20(1), 12-20. (in Thai)
- Schweisfurth, M. (2006). Education for global citizenship: Teacher agency and curricular structure in Ontario schools. *Educational Review*, 58, 41–50.
doi: 10.1080/00131910500352648
- Simpson, S. D., Jakubec, S. L., Zawaduk, C., & Lyall, C. (2015). Integrating global citizenship through local teaching practices. *Quality Advancement in Nursing Education-Avancées en Formation Infirmière*, 1(2), 1-17.
- Srisuphan, W., Lungamonlert, S., & Sawaengdee, K. (2012). Preparation of nursing profession for entering the ASEAN community. *Thai Journal of Nursing Council*, 27(3), 5-10. (in Thai)
- UNESCO. (2014). *Global citizenship education: Preparing learners for the challenges of the 21st century*. Retrieved from <http://unesco.org/new/en/global-citizenship-education>
- UNESCO. (2015). *Global citizenship education: Topics and learning objectives*. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232993>
- Upvall, M. J., & Luzincourt, G. (2019). Global citizens, healthy communities: Integrating the sustainable development goals into the nursing curriculum. *Nursing Outlook*, 67(6), 649-657. doi: 10.1016/j.outlook.2019.04.004
- Wiggins, G., & McTighe, J. (1998). *What is backward design?* Retrieved from <https://educationaltechnology.net/wp-content/uploads/2016/01/backward-design.pdf>
- Yamnun, S. (2016). *The policy setting conference of student development. A presentation file of 15 years higher education framework version 3 B.E. 2560-2574*. Office of the Higher Education Commission. 31 October 2016. (in Thai)